

W najnowszym, 149 numerze „Didaskaliów”

CSW: DOWNTOWN

Monika Świerkosz. Rewolucja poza polityką

Monika Świerkosz recenzuje spektakl Teatru 21 i Biennale Warszawa „Rewolucja, której nie było” (Teatr Soho, reż.: Justyna Sobczyk, prem.: 7.12.2018). Autorka zaznacza, że choć spektakl inspirowany jest czterdziestodniowym protestem rodziców osób z niepełnosprawnościami, nie jest tylko publicystycznym komentarzem do tamtych wydarzeń. Świerkosz opisuje spektakl, zwracając uwagę na jego polityczność oraz konkretne strategie dramaturgiczne, estetyczne i formalne, które sprawiają, że „Rewolucja...” staje się obszarem wypowiedzi aktorów Teatru 21. W zakończeniu pisze, że przedstawienie „jest wyraźnym sygnałem tego, że ta rewolucja się wcale nie skończyła, że trwa nadal, choć z dala od sejmowych korytarzy”.

Klaudia Muca. Poszerzanie pola walki o emancypację (nauka jako broń)

Klaudia Muca recenzuje książkę „Odzyskiwanie obecności. Niepełnosprawność w teatrze i performansie” pod redakcją Eweliny Godlewskiej-Byliniak i Justyny Lipko-Koniecznej (Wydawnictwo Fundacja Teatr 21, Warszawa 2017). Autorka uznaje publikację za krok milowy w obszarze konstruowania dyskursu i wiedzy w zakresie doświadczania niepełnosprawności, szczególnie w Polsce, gdzie *disability studies* są w szerszym dyskursie nieznanym i niepraktykowanym. Wyróżnia dwie perspektywy porządkujące zgromadzone w publikacji teksty – jedna związana z badaniem ciała niepełnosprawnego naznaczonego w dyskursie publicznym, druga związana z badaniem performatywności i wizualności przedstawień niepełnosprawności.

ARTYŚCI W PRACY

Lubię czuć strach publiczności. Z Maciejem Pestą rozmawia Monika Kwaśniewska

„Zrobiliśmy dyplom, który dotyczył inicjacji seksualnej chłopców w wieku dojrzewania. Nie baliśmy się mówić o homoseksualizmie. Szkoła nie dźwignęła tematu, mimo że tam nie działało się nic strasznego – nie było nagości, seksu...”. Spektakl „Cztery” w reżyserii Szymona Kaczmarka, bo o nim mowa, został pokazany na Festiwalu Szkół Teatralnych dzięki solidarności całego roku studentów aktorstwa, otrzymał indywidualne nagrody aktorskie i rekomendację do wzięcia udziału w Międzynarodowym Festiwalu Szkół Teatralnych w Warszawie. Oprócz tematu edukacji teatralnej Maciej Pesta komentuje również takie kwestie

jak: praca aktora etatowego i freelancera, techniki improwizacji, walka o Teatr Polski im. Hieronima Konieczki w Bydgoszczy oraz funkcjonowanie w ramach Biennale Warszawa.

SCENA PUBLICZNA

Ewa Bal. Strefy kontaktu jako przestrzeń nacjonalistycznego antagonizmu. Przypadek Katalonii

Artykuł jest próbą twórczego rozwinięcia koncepcji „stref kontaktu” (Mary Louise Pratt i Stephena Greenblatta) jako epistemologicznego narzędzia służącego opisowi współczesnych antagonizmów społecznych i rodzących się nacjonalizmów. Zdaniem autorki, strefy kontaktu zamiast służyć burzeniu dualistycznych podziałów w świecie, jak chcieli jeszcze wspomniani teoretycy, powinny dzisiaj stać się narzędziem porządkującym rzeczywistość kulturową, poprzez ujawnianie procesów obsadzania członków wspólnot afektywnych w rolach antagonistycznych stron konfliktu. Autorka omawia mechanizmy powstawania i antagonizowania owych wspólnot afektywnych na przykładzie medialnych przedstawień i dyskursów towarzyszących konfliktowi hiszpańsko-katalońskiemu wokół referendum niepodległościowego w Katalonii października 2017 roku.

Jakub Papuczys. „Publiczność” sportowych przedstawień, czyli jak krążą afekty na stadionach

Artykuł analizuje społeczne reakcje na dwa wydarzenia sportowe z okresu PRL. Interpretacji zostały w nim poddane protesty podczas ostatniego etapu Wyścigu Pokoju w 1968 roku oraz masowe gwizdy na piłkarza Kazimierza Deynę w trakcie meczu z Portugalią w 1978 roku. Używając zdefiniowanej przez Mary Louise Pratt kategorii stref kontaktu oraz afektywnej teorii Sary Ahmed, autor próbuje nakreślić społeczny kontekst tych manifestacji oraz pokazać, że były one wynikiem szerszych kulturowych i politycznych przemian tamtego okresu.

Katarzyna Waligóra. Homolobby i społeczne paranoje

Artykuł przedstawia dyskusję, jaką w 2013 roku wywołał felieton Joanny Szczepkowskiej „Homo dzieciństwo”. Autorka rekonstruuje wybrane wątki sporu, skupiając się przede wszystkim na wyrażanym przy jego okazji przekonaniu o rzekomo licznej obecności homoseksualistów w środowisku teatralnym. Rozważania zostają umieszczone w kontekście trwającej niemal równocześnie debaty parlamentarnej i medialnej związanej z projektem

ustawy proponującej instytucjonalizację związków partnerskich. Tekst stanowi analizę pojęcia „lobby homoseksualne” („homolobby”) używanego zarówno przez Szczepkowską, jak i przez parlamentarzystów. Autorka podejmuje próbę ujawnienia splotu afektów i lęków, które prowokują do używania tego terminu.

BERGMAN

Jan Balbierz. Ciało i demony. „Laterna magica” Ingmara Bergmana w perspektywie somatopoetyki

Artykuł jest próbą ukazania twórczości Ingmara Bergmana, w szczególności jego quasi-autobiografii „Laterna magica” z 1987 roku, z perspektywy *medical humanities*. Za szeregiem komentatorów szwedzkich artykuł wykazuje problematyczność autobiograficznych odczytań tekstu Bergmana, zamiast tego skupia się na licznych w nim reprezentacjach ciała i choroby. Somatyczne, psychiczne i psychosomatyczne niedomagania narratora zajmują miejsce centralne nie tylko tutaj, są one również jednym z podstawowych wątków całego dzieła szwedzkiego reżysera (pojawiają się m.in. w pokrewnej narracji „Fanny i Aleksander”). Artykuł ukazuje również, w jaki sposób Bergman korzystał z osiągnięć antypsychiatrii amerykańskiej i jak jego teksty literackie wpisują się w szersze konteksty kulturowe, w tradycję melancholii, karnawału i pisanía obiektywnego.

JAREMIANKA

Agnieszka Dauksza. Wrażliwość tkankowa. Materializm plastyczny Marii Jaremy

Agnieszka Dauksza reinterpretuje praktyki artystyczne Marii Jaremy w kontekście nowego materializmu, korzystając zwłaszcza z teorii materializmu spotkania Louisa Althussera i Catherine Malabou. Analizuje malarstwo Jaremy z lat 50. XX wieku, ukazując metodę eksperymentalnego konfrontowania nietożsamyh form na powierzchni obrazu, której stawką było uplastycznienie relacji społecznych przez oddziaływanie sztuki. Zależność Jaremy i materiału artystycznego ustanawia inną, pozamimetyczną, niereprezentacyjną ekonomię przekazu, zrównuje pozycje aktantów „ludzkich” (artystki) i „niehumanicznych” (materiału) jako zróżnicowanych, ale jednako materialnych bytów, wreszcie znosi spekulacje co do źródła ich sprawczości. Sztuka Jaremy nie jest autonomiczna – jest wystawiona na interakcję, tworzenie różnicy, fizyczne, plastyczne i afektywne przesunięcie.

REPERTUAR

Agata Chałupnik. Mantra na koniec patriarchatu

Agata Chałupnik recenzuje spektakl „Malina”, który powstał w ramach programu Placówka III (Instytut Teatralny w Warszawie, reż.: Marta Malikowska, prem.: 3.11.2018). Autorka zwraca uwagę na to, w jaki sposób projekt wpisuje się w „kontekst HyPaTiowych poszukiwań, tym razem archiwalnych i biograficznych”. Chałupnik przypomina sylwetkę Maliny Michalskiej, której historia stała się inspiracją dla kolektywu twórczyń i twórcy. Opisuje, w jaki sposób, korzystając przewrotnie z całego słownika i ruchów jogi, twórczyń konstruują wyrazisty komunikat przeciwko patriarchalnym relacjom władzy, opresji seksualnej i przemocy symbolicznej. Jednak przy tym wszystkim, według Chałupnik, ustanawiają ciepłą i czułą relację z widownią.

Aneta Głowacka. Granice, bariery i ograniczenia

Aneta Głowacka recenzuje spektakl Katarzyny Szyngiery „Lwów nie oddamy” (Teatr im. Wandy Siemaszkowej w Rzeszowie, prem.: 26.08.2018). Autorka charakteryzuje przestrzeń spektaklu, w której istotnym elementem jest między innymi podest symbolizujący wijącą się rzekę – granicę Polski i Ukrainy. Po jednej stronie znajdują się wypoczywający w cieniu lipy Polacy, po drugiej – Ukrainka (Oksana Czerkaszyna). Autorka jest pod wrażeniem zaangażowanego aktorstwa Czerkaszyny, która balansuje na granicy osobistych wyznań i gry, opowiadając o swojej pozycji w przedstawieniu i stereotypach na temat Ukraińców, z którymi codziennie musi się mierzyć. Głowacka zwraca uwagę na wyjątkową dramaturgię spektaklu, na którą składają się fragmenty reportażu Szyngiery i Mirosława Wlekłego oraz – nagrane w Polsce i na Ukrainie – fragmenty ulicznych rozmów, dotyczących wzajemnego postrzegania się Polaków i Ukraińców.

Maryla Zielińska. Enthousiasmos? No nie...

Maryla Zielińska recenzuje „Bachantki” w reżyserii Mai Kleczewskiej (Teatr Powszechny im. Zygmunta Hübnera, prem.: 7.12.2018). Autorka odczytuje pokaz spektaklu zarówno w kontekście inauguracji Forum Przyszłości Kultury 2018 (prowadzonego pod hasłem „Feminizm! Nie faszyzm!”), performansu Aleksandry Bożek, która w trakcie pracy nad przedstawieniem regularnie odczytywała przed Sejmem feministyczne teksty, jak i przemianowania Ronda im. Romana Dmowskiego na Rondo Legalnej Aborcji. Zielińska skrupulatnie opisuje i analizuje działania sceniczne, wskazując na liczne inspiracje historią performansu.

Olga Katafiasz. „Kto miał wybaczyć, ten wybaczył?”

Olga Katafiasz opisuje złożoną strukturę i intertekstualne chwytły „Burzy» Williama Szekspira” w reżyserii Pawła Miśkiewicza (Teatr Narodowy w Warszawie, prem.: 1.12.2018). Autorka przygląda się wykorzystaniu przestrzeni, gdzie widownia znajduje się na scenie Sali Bogusławskiego. Katafiasz zwraca uwagę na połączenia dramaturgiczne pomiędzy tekstem Szekspira, „Morzem i zwierciadłem. Komentarz do «Burzy» Szekspira” W.H. Audena i innymi środkami intertekstualnymi, które tworzą specyficzną atmosferę przedstawienia Miśkiewicza z Jerzym Radziwiłowiczem w roli głównej.

Paweł Schreiber. Rytuały i chichoty

Recenzując „Nietotę” kolektywu Dream Adoption Society pod wodzą Krzysztofa Garbaczewskiego (Teatr Powszechny w Warszawie, prem.: 6.10.2018), Paweł Schreiber zauważa, że spektakl zaczerpnął z powieści Tadeusza Micińskiego przede wszystkim tęsknotę za rytualną wspólnotą i stara się marzenie o jej stworzeniu ziścić, jednocześnie je kompromitując. Autor punktuje szereg działań mających na celu zniesienie opozycji między wykonawcami a widzami i opisuje wykorzystanie w spektaklu technologii VR, zaznaczając jednocześnie, że w porównaniu z wizjami Micińskiego, wytworzone obrazy wydają się być zdecydowanie mniej interesujące.

Julia Kowalska. Zabawy z bronią, zabawy z dźwiękiem, zabawy z Adelą Sz.

Julia Kowalska recenzuje „Nigdy więcej wojny!” autorstwa Aleksandry Matlingiewicz, Jana Sobolewskiego, Weroniki Szczawińskiej, Łukasza Szymborskiego i Piotra Wawera (Komuna// Warszawa, prem.: 30.11.2018). Zwraca uwagę na estetykę przedstawienia oraz formalny sposób gry artystów. Opisując poszczególne partie spektaklu i konfrontując je z przedpremierowymi deklaracjami Szczawińskiej, koncentruje się na pozycji świadkini II wojny światowej, której nagrane wspomnienia zostają wykorzystane w spektaklu. Jednocześnie Julia Kowalska docenia intencje twórców, dla których ważniejsze od doniosłych historii zdają się być te powszechnie pomijane i przemilczane.

Maciej Guzy. Międzygatunkowy vibe

Maciej Guzy recenzuje spektakl „Święta Kluska” w reżyserii Agnieszki Smoczyńskiej stworzony w ramach nowego cyklu „Musicale w KW” (Komuna// Warszawa, prem.: 26.10.2018). Autor przygląda się relacji, jaka wykreowana jest na scenie, pomiędzy światem ludzkim a zwierzęcym. Znaczący staje się także dysonans pomiędzy antropomorficznym ciałem aktora a główną rolą bulterierki i jej niepewną sytuacją przynależności gatunkowej. Guzy sytuuje refleksję nad spektaklem w szerszym polu badań posthumanistycznych, na przykładzie Donny Haraway i jej „Manifestu gatunków stowarzyszonych”.

Witold Loska. Melancholia

Recenzując spektakl „Wampir. Trauerspiel” w reżyserii Tomasza Węgorzewskiego (Teatr Polski im. Hieronima Konieczki w Bydgoszczy, prem.: 17.11.2018), Witold Loska zwraca uwagę, że przedstawienie ma niewiele wspólnego z tekstem Władysława Reymonta, jest raczej zbiorem luźno powiązanych scen, stworzonych w oparciu o gęstą sieć kontekstów i skojarzeń. Chaotyczna konstrukcja spektaklu, zdaniem Loski, jest zabiegiem celowym, aczkolwiek sprawia wrażenie jakoby reżyser nie tyle chciał „wciągnąć widzów w intertekstualną zabawę cytatami”, co raczej był zainteresowany „samym aktem zestawiania ze sobą kontrastujących wizji”. Autor przygląda się jednak przedstawieniu z ciekawością, starając znaleźć uzasadnienie dla decyzji o takiej jego formie.

Karolina Habryło. Goethe na kozetce u Christie

Karolina Habryło recenzuje spektakl „Instytut Goethego” w reżyserii Cezarego Tomaszewskiego, powstały w ramach projektu „Ogień w głowie 3”, czyli polsko-niemieckich spotkań z teatrem dla młodzieży (Teatr im. Jerzego Szaniawskiego w Wałbrzychu, prem.: 19.11.2018). Przedstawienie oparte na schemacie fabularnym wywiedzionym z kryminału Agathy Christie i nawiązujące do serii samobójstw sprowokowanych wydaniem „Cierpień młodego Wertera” Goethego jest błyskotliwą i pełną dystansu grą z różnymi teatralnymi konwencjami. Zdaniem autorki, z lekkością umyka próbom gatunkowej kwalifikacji i przede wszystkim stanowi przystępną dla widza w każdym wieku rozrywkę.

Marta Bryś. I dokąd ty pojechałeś, Dawidku?

Marta Bryś recenzuje przedstawienie „Dawid jedzie do Izraela” Jędrzeja Piaskowskiego i Huberta Sulimy – zwycięski projekt w konkursie TR Warszawa i Muzeum Żydów Polskich POLIN na spektakl podejmujący problematykę Marca '68 (prem.: 8.09.2018). Autorka

podkreśla pełen wycucia i błyskotliwości sposób prowadzenia opowieści, umiejętne operowanie zarówno tonem poważnym, jak i humorem. Zaznacza, że to nie tylko spektakl, w którym skonfrontowane zostają różne narracje wokół Marca '68, ale także głos pokolenia mierzącego się z historyczną pamięcią wokół wydarzeń niebędących częścią jego doświadczenia.

TANIEC

Alicja Müller. Śniadanie na trawie z plastiku

Alicja Müller pisze o tanecznym spektaklu „You are safe” na podstawie pomysłu Agaty Siniarskiej, w choreografii Agaty Siniarskiej, Ani Nowak, Katarzyny Wolińskiej, z dramaturgią Mateusza Szymanówki (cykl kuratorski Joanny Leśniewskiej „Poszerzanie pola”, Nowy Teatr w Warszawie i Art Station Foundation, prem.: 13.07.2018), wychodząc od istotnego dla projektu kontekstu, jakim jest dzieło Édouarda Maneta „Śniadanie na trawie”. Autorka odczytuje przedstawienie w odniesieniu do feministycznej w duchu ekokrytyki, podkreślając jego subtelny i poetycki charakter, a przy tym dość pesymistyczny wydźwięk, zwracając także uwagę na ironiczność i przewrotność tytułu.

Pamela Bosak. Fizycznie rzecz tańcząc

Autorka przygląda się projektowi tanecznemu „This is the Real Thing” stworzonemu przez Annę Nowicką (cykl kuratorski Joanny Leśniewskiej „Poszerzanie pola”, Nowy Teatr w Warszawie oraz Art Station Foundation, prem.: 7.11.2018). Poprzez zwrócenie uwagi na materię, w jakiej wydarza się spektakl oraz teatralno-taneczne środki przekazu, Bosak zastanawia się nad funkcjonowaniem ciała artystki w relacji pomiędzy widownią a sceną. Opisywany projekt skomentowany zostaje cytowaniami z myśli Nowickiej na temat tańca współczesnego, co pozwala zrozumieć filozofię przyświecającą twórczości tej artystki.

Monika Kwaśniewska. „Are we the latin division or the bleach squad?”

„To chyba najmroczniejszy ze spektakli tworzonych lub współtworzonych przez Sakowicza, jaki widziałam... Być może więcej dystansu i ironii uczyniłoby temat bardziej przystępnym. Tylko czy krytyka pułapek atrakcyjności powinna odbywać się za pomocą analogicznych, choć wyjętych z innej kieszeni, narzędzi?” – pisze Monika Kwaśniewska w podsumowaniu recenzji „Masakry” w choreografii Pawła Sakowicza (cykl kuratorski Joanny Leśniewskiej „Poszerzanie pola”, Nowy Teatr w Warszawie i Art Station Foundation, prem.: 9.01.2019). Autorka śledzi proces dekonstrukcji konwencji tańca latynoamerykańskiego, która zachodzi

na poziomie ruchu, wizerunku performerek (Karolina Kraczkowska, Agnieszka Kryst, Ramona Nagabczyńska, Iza Szostak), języka (dramaturgia: Anka Herbut), muzyki (Lubomira Grzelaka) i światła (Jacqueline Sobiszewski).

Dorota Sosnowska. Ciało, wojna i tradycja

Dorota Sosnowska opisuje 17. edycję Festiwalu Ciało/Umysł w Warszawie. Autorka przygląda się trzem wyróżnionym liniom tematycznym, które naświetlają główne problemy poruszane przez spektakle zaproszone do wydarzenia: polityczność ciała i jego niejednoznaczne usytuowanie w kontekście wojen, konstruowanie męskości, kondycja człowieka w kapitalizmie. Sosnowska wpisuje obejrzone przedstawienia w teoretyczny kontekst, wykorzystując pojęcie „nekros” ukute przez Dorotę Sajewską czy książkę Judith Butler „Ramy wojny. Kiedy życie godne jest oplakiwania?”. Hasłem przewodnim festiwalu było wezwanie „Zorientuj się!”, które ramuje wybór spektakli.

ZAGRANICA

Aleksandra Szczepan. Krakelura

Aleksandra Szczepan pisze o nowym spektaklu jednego z najsłynniejszych brazylijskich zespołów tańca współczesnego, Companha de Dança Deborah Colker. „Cão sem plumas (Pies bez piór)” (prem.: 06.2017) to widowisko wyreżyserowane przez choreografkę Deborah Colker, która rok wcześniej współtworzyła przedstawienie na otwarcie Igrzysk Olimpijskich w Rio de Janeiro. Autorka wprowadza nas w kontekst powstania dzieła Melo Neto, będącego inspiracją dla spektaklu oraz podkreśla, że Colker, znana raczej z pełnych rozmachu przedsięwzięć, pierwszy raz sięgnęła po temat „brazylijski”.

Natalia Jakubowa. Poza językiem: bieg Katieriny, taniec Łarisy albo dlaczego one nie latają

Natalia Jakubowa pisze o dwóch spektaklach powstałych na podstawie dzieł Aleksandra Nikołajewicza Ostrowskiego: „Burzyburzy” w reżyserii Jewgienija Marcellego (Teatr Narodów w Moskwie, prem.: 28.03.2017) oraz „Panny bez posagu” Alvisa Hermanisa (Burgtheater w Wiedniu, prem.: 11.11.2017). W przypadku przedstawienia Marcellego zwraca uwagę na bezprecedensowość inscenizacji dramatu, który udało się uczynić żywym i istotnym dla dzisiejszego widza. Z kolei w tekście o spektaklu Hermanisa, portretuje postać

Łarisy, komunikującej siebie poprzez taniec, znajdując w niej inspirację onirycznym teatrem nō.

Aleksandra Spilkowska. Czego nie zobaczycie w telewizji

Aleksandra Spilkowska relacjonuje Międzynarodowy Festiwal Divadelná Nitra, odbywający się od 28.09 do 3.10.2018 roku. Autorka zauważa, że spośród wielu projektów wpisujących się w kombinacje: rekonstrukcja, reminiscencje, rewolucja, reprezentacja, retrospekcja i recykling, najciekawsze okazały się przedstawienia dotyczące „reprezentacji otaczającego nas świata i indywidualnych doświadczeń przez media i social media oraz coraz wyraźniej widocznego kryzysu reprezentacji w teatrze”. Opisując dwa projekty: „Sand in the Eyes” Rabiha Mroué oraz przygotowany wspólnie z Liną Saneh „33 RPM and a Few Seconds”, dochodzi do wniosku, że pozostawiają one widzów z wrażeniem, „że nie wszystko jeszcze stracone: nie tylko w teatrze, ale i na świecie”.

Jan Karow. Między koszmarem kobiecości a marzeniem o bliskości

Jan Karow recenzuje spektakl „Sen nocy letniej” (Theater Freiburg, prem.: 6.01.2018) pokazywany w ramach XXII Festiwalu Szekspirowskiego w Gdańsku. Autor umieszcza go w kontekście twórczości Eweliny Marciniak, zwracając uwagę na powtarzane w wielu inscenizacjach środki dystansujące połączone z różnego rodzaju aktorskimi przekraczaniem. Zauważa, że: „Dzięki inteligentnemu podążeniu za tym, co napisał Szekspir, przejścia między różnymi stopniami «prawdziwości» scenicznych działań były naturalnie wplecione w tkanę przedstawienia. Stąd ironiczną uwagę «przecież jesteśmy głęboko w mimesis» można traktować jako jeden z kluczy do jego odczytania”.

TEATR W KSIĄŻKACH

Agnieszka Marszałek. Ustanawianie Oświecenia

Artykuł jest polemicznym omówieniem książki Piotra Morawskiego „Oświecenie. Przedstawienia” wydanej w serii prowadzonej przez Instytut Teatralny im. Z. Raszewskiego. Autorka recenzji opowiada się za modyfikacją perspektywy, jaką zaproponował Piotr Morawski w badaniu i prezentowaniu Oświecenia dzisiejszemu czytelnikowi. Granice czasowe epoki zostały w omawianej książce potraktowane bardzo wąsko, z pominięciem pierwszych dwóch dekad wieku XIX, kiedy wciąż jeszcze działali prawodawcy oświeceniowej ideologii i programowi twórcy pierwszego polskiego teatru publicznego,

zmagający się nie tylko z oświeceniową ideologią i estetyką emancypujących się mieszczan, ale również z rodzącym się ok. 1820 roku romantyzmem, co wydaje się szczególnie istotnym pominięciem. Selektywna prezentacja zagadnień i ich niejednorodna kategoryzacja usuwają z pola widzenia wiele problemów, które dla Oświecenia były bardzo istotne, a przez Piotra Morawskiego zostały odsunięte na plan dalszy. Współczesna perspektywa jako kryterium czytania, interpretacji i krytyki zjawisk, mających miejsce przed ponad dwustu laty, nie zawsze oddaje sprawiedliwość czasom Oświecenia, choć pod wieloma względami jest cenna i pouczająca dla naszej współczesności.

Krystyna Koziółek. Dramat choroby. Teatr leczenia

Krystyna Koziółek opisuje książkę „Medycyna w teatrze” pod redakcją Macieja Ganczara i Krzysztofa Rutkowskiego (Homini, Kraków 2017), przy okazji rysując szerszy kontekst dotyczący związków literackiej/kulturowej ekspresji choroby/bólu. Koziółek pisze o medycynie narracyjnej, nowym obszarze wiedzy, który ma wpłynąć na relacyjność procesu leczenia. Przywołuje kolejne przykłady dramatyczne i teatralne, w których choroba wpływała na ustanawianie relacji z widownią (np. „Filoktet” Sofoklesa prezentowany, m. in., weteranom wojennym). Następnie, przywołując kolejne wątki z esejów zgromadzonych w książce, rysuje mapę problemowych ujęć scenicznej reprezentacji choroby i bólu zawartych w książce.

Magdalena Hasiuk. Teatr pozwala być słabym

Magdalena Hasiuk recenzuje książkę Julii Kluzowicz „Teatr codzienności. Animacyjne i samokształtujące funkcje twórczości Alvisa Hermanisa i Stefana Kaegiego” (Zakład Wydawniczy Nomos, Kraków 2017). Autorka zwraca uwagę na szeroko zakrojone, wieloletnie badania Kluzowicz prowadzone zarówno w Polsce, jak i w innych miejscach Europy. Docenia połączenie dwóch perspektyw badawczych – widzowskiej i uczestniczącej (jako asystentka Stefana Kaegiego) oraz dokonane przez Kluzowicz przeformułowanie pojęcia „teatru codzienności”.